

Темат посвећен Самјуелу Бекету, насловљен „Бекет и миграције“, доноси пет радова о овом писцу, који су били излагани на конференцији IFTR-а (International Federation for Theatre Research), одржаној у јулу 2018. у Београду, у оквиру панела Радне групе Самјуел Бекет (Samuel Beckett Working Group). Радни наслов конференције био је „Позориште и миграције“, те је и овај темат у оквирима истог. Текст Аните Ракоци „Немир, жеља за путовањем и сеоба у Крају њарџије“ истражује сеобу на микроплану драме, која се одиграва у скученом простору склоништа/бункера у коме су затворени последњи преживели неименоване катаклизме која је уништила човечанство. Хамова жеља за одласком са тог уклетог места остаће само пуста и неостварена, будући непокретан телесно (у инвалидским колицима) и, пре свега, духовно. Тиме наликује свим Бекетовим јунацима, статичним, понекад дословце закопаним у земљу (Вини у *Срећним данима*), смештеним у канте за отпатке (Хамови родитељи Нег и Нел, *Неименљиво* у истоименом роману), или у собе азила, болница, немоћни и напуштени. Пратећи развој текста кроз различите верзије манускрипта драме, Ракоцијева анализира генезу ове тињајуће али немогуће жеље за одласком, за променом, за бољитком.

Џонатан Бигнел у раду „Кад је *Бекет* на филму мигрирао на телевизију“ бави се медијским „миграцијама“ пројекта *Бекет* на филму из 2001, прављења филмских верзија свих Бекетових комада писаних за позориште. Филмови су приказани у биоскопима на разним странама света, у Лондону и Њујорку, али су од почетка били предвиђени и за мигрирање на медијум телевизије. Тематска неповезаност међу драмама, једнако као и неуобичајено време емитовања, допринели су малој гледаности овог серијала на телевизији. Наравно, није ни било за очекивати да ће Бекет одједном постати гледан и приступачан широком аудиторијуму. Потом је тај серијал (иначе емитован и код нас 2007. на РТС-у) послужио као учило у школском образовном програму телевизије 2004, посвећен средњошколцима који су учили било енглеску књижевност било историју позоришта. Овај рад показује како су међумедијске сеобе дестабилизовале *Бекет* на филму као предмет анализе, али он такође показује и опсег до ког Бекетово дело има могућност обраћања различитим публикама, као и његово испуњавање различитих културних улога.

Џу Чинг Је у тексту „Апорија у делима Самјуела Бекета *Скица за радио II* и *Кайасирофа*: политика почетка“ истражује Бекетову радио-драму и кратак позоришни комад. Ауторка се посвећује проучавању

апорије како би истражила њен лингвистички и политички утицај на Бекетове драме. Бавећи се текстуалном анализом оба комада, она проучава различита коришћења лингвистичких брбљарија као апорија. Овај рад покушава да упореди ниво стварности укључен у бекетовску двосмисленост са Агамбеновим предлошком прага поткопавања, како би се дефинисао политички пригушен глас који Бекетови комади нуде. Тереза Росел се у раду „Самјуел Бекет и лингвистички егзил“ користи концептом стања екстратериторијалности, који је осмислио Џорџ Стајнер. Према Стајнеру, рађање језичког плурализма и „немање домовине“ код појединих писаца, као што су Бекет, Набоков или Борхес, био је део ове револуције језика, која се појавила у Средњој Европи у првој трећини 20. века, а која се одразила у уметностима као „неуспех речи“. Иза строго лингвистичког поља, данас категорија екстратериторијалности сугерише глобална миграторна кретања и непрестано измештање модерног субјекта, према Стајнеровим речима, као „стратегиије сталног егзила“. Бекет, који је био импресиониран критиком људског знања и филозофијом језика Фрица Маутнера, тридесетих година прошлог века, откриће своју склоност ка „literatur des unwords“, која ће утицати не само на његово дело већ и на његово самопревођење и билингвизам. Управо у том периоду Бекет почиње да пише на француском како би постигао ефекат отуђења и радикалне несигурности коју изазива језик који није његов матерњи, мигрирајући на лингвистички начин из матерњег у страни језик.

Конечно, у нашем раду „Извођење Бекетових дела у различитим медијима у Србији“ пратимо Бекетове миграције у нашој земљи. Миграције су, условно речено, остварене у различитим медијима (позориште, радио, телевизија). У веома богатој „љубавној причи“ између Бекетовог дела и српске публике постојали су неки неизбежни преломни тренуци. Још од првог превода драме *Чекајући Годоа* 1953, па све до данас, Бекет је био извођен не само на позоришним сценама (чувена илегална представа *Годоа* у Београду 1954, међу многим другим), већ такође и на Радио Београду (*Сви који њагају* 1961) и Телевизији Београд. Конечно, Бекетовом драмом *Чекајући Годоа* ће 1956. почети званичан живот једног новог позоришта, Атељеа 212. Његовом радио-драмом *Речи и музика* почело је емитовање Трећег програма Радио Београда 1965. Заједно са његовим књигама преведеним на српски језик (романи, приче, драме, песме, есеји), можемо рећи да су Бекетове углавном духовне „миграције“ у друге културе (углавном, јер он је био наш гост 1958. године, кад је у Београду и Југославији провео неколико недеља свог одмора) биле изузетно успешне у случају Србије. Србија је јединствена и по већ наведеним подацима да су две и данас значајне установе културе, Атеље 212 и Трећи програм Радио Београда, започеле своје постојање Бекетовим делима. У нашем раду, стога, ми описујемо Бекетове преображаје у различитим медијима у Србији и пратимо његов успон у нашој култури током деценија.